

Т. С. Мальцевай шэнэ аргыг ажалдаа нэбтэрүүлэе!

Хаяхан Заиграйн аймаг Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой клуб соо научна конференци боложо, «Нүхэр Мальцевай методээр хүрһэ элдүүлхэ тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар гүрэнэй Онохойн селекционно станциин научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр К. Н. Крам элидхэл хээ.

Конференцидэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр, тракторна ба тарянажалай бригадануудай бригадирнууд, аймагай суута тарянашад, МТС-үүдэй агрономууд, ахалагша мэргэжэлтэд, директорнууд, селекционно ба мелиоративна станциинуудай научна хүдэлмэрилэгшэд хабаадаа. Тэдэнэр конференциин эхилхэ-нээ урид советскэ агробиологическа наукин туйлалтануудыг, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлыг колхозно үйлдбэридэ нэбтэрүүлжэ, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой мүнөө жэлдэ туйлахан амжалтануудыг харуулан олон тоото плакадууд ба экспонатуудтай танилсаһан байна.

Конференцидэ хабаадагшад нүхэр Крамай элидхэлыг тон йонирхолтойгоор шагнаа. Гансашы энэ конференцидэ хабаадагшад бэшэ, харин бүхы советскэ хүнүүдэй анхаралаа тон эхээр хандуулжа байһан, газар элдүүлгын шэнэ системэ хэрэглэхэ арга замууд тухай олон асуудланууд элидхэлхээ хурагдаа. Элидхэлыг зүбшэн хэлсэлгын болоходо газар элдүүлгын шэнэ методые колхозно полинууд дээрэ конференцидэ хабаадагшад шадлаал наа түргэнэр хэрэглэхэ хүсэл зорилготой байһанын мэдэгдэбэ.

Конференциин һүүлээр тэрэндэ хабаадагшад шэнэр баригдажа байһан малажалай томодходоһон фермыг, орооно тарянашад механизированнэ ток, 40 сантиметр гүнзэгыгөөр халхалагданан парай участогыг, мүн орооното культурануудай үндэр баян ургасын эдөөшжэ байһан колхозой гурбадахи бригадын полинуудыг ошожо хараа.

Нүхэр Мальцевай методые аймагай колхозуудта үргэнөөр хэрэглэхын түлөө

—Хүрһыг шэнэ аргаар элдүүлхэ тухай Курганска областин «Заветы Ленина» колхозой полевод, Сталинска шагтай лауреат Терештий Семёнович Мальцевай гайхамшагта ехэ новаторска хүдэлмэрилэгшэ манай оройно хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй анхарал һүүлэй үсдэ хандуулагдажа байна.— гэжэ нүхэр Крам элидхэлэ эхилбэ. Тэрэ болбол нүхэр Мальцевай хэрэглэдэг хүрһэ элдүүлгын шэнэ арганууд тухай, юрын аргада ороодо тэрэнэй юугээрээ үзүү һайн байһан тухайн дэлгэрэнгүйг хөөрөжэ үгэбэ. «Заветы Ленина» колхоздо хүдөө ажахын культурануудай агротехникын ба газар элдүүлгын шэнэ системэ хэрэглэдэгшэ ашаар ургасын хэмжээ, орооно тарянашад валовой суглуулаһа нилээд дээшлэһэн байна. Тэрэнэй ашаар колхозой мүнүн олоо доход дээшлэжэ, колхозинуудай ажалта үдэртэ түлөөһэн эхээр үгтэдэг болоо. Нүхэр Мальцевай методээр газар элдүүлхэдэ гансашы ургасын хэмжээ нилээд дээшлэһэн бэшэ, мүн газар элдүүлгэдэ гаргалдаг гаргаша нилээд багадагдажа, продукциин өөрһын үнэ доошоолоо, колхозно тарянашад ажалтай бүтээсэ дээшлээ. Жэшээлхэдэ, 1954 ондо Курганска областдо 70800 гектар пар шаблаагүй плугаар халхалагдаа.

гаарай температура сүүдхэ соогоо удаанаар нэмдэг, хабартаа олон ушарта температура доошоо ородог, май ба июнь һарада шинг нойто угы, тон хуурай уларилтай байдаг гэшэ. Тинхэдэ тэндэ, Уралы саада тээ уларил зөөлөн, ехэ хүйтэн болодоггүй байна. Тинхэдэ тэндэ клевер гэхэ мэтын культурын, мүн орооното культурануудай оройн сортнуудай һайнаар эдөөшжэ хэ арга боломжо бий байха юм.

Тинхэдэ манай эндэ газарнай элһэнг хүнгэн ба һалхинда ехээр үлээгдэдэг, азотно үтгэгжүүлгэдэ тон һайнаар тааралда, байд гээд эл шинг нойто хэрэглэдэг гумусова гүйхэн хүрһэтэй. Тинхэдэ Уралы саада тээ гумусаар баялж, ехэнхидэ шабарлиг, шинг нойто һайнаар шэнгээдэг ба үржэл эхэтэй хүрһэтэй байха юм. Гэбшье, зарим тэды адли юумэн бии. Жэшээнь, ороодог шинг нойтоной хэмжээн ба жэлэй дүрбэн сагта тэрэнэй хубаарилга адли шахуу байна. Уралы саада тээхидэл манай республикада май, июнь һара соо олонхидо шинг нойтогүй, ганданги уларилтай байдаг. Намартаа эртүүр хүйтэн болодог. Мүн Уралы саада тээхидэл манай республикада севооборотуудыг нэбтэрүүлжэ туршалганууд үр дүн харуулаагүй. Тинхэдэ хүрһэнэй үржээлыг дээшлүүлжэ, үндэр баян ургаса хурялга хангаха эрхим арга хадаа нүхэр Мальцевай агротехникын ба газар элдүүлгын системэ болоно.

Манай аймагай услоvido газар элдүүлгын шэнэ методые нэбтэрүүлжэ хадаа халхалагдажа хүрһэндэ шинг нойто эхээр барихада, бог буртаг ногоонуудтай тэмсэлдэ туйлаха, хабартаа хүрһэ шоройн һалхинда үлээгдэхэ ябадал боллоулаха гү, али багадаха, тингэжэ жэлһэ жэлдэ хүрһэнэй үржээлыг болон полинуудай ургасыг дээшлүүлжэ байна гэжэ нүхэр Крам тон этигэлтэйгээр мэдүүлбэ. Ушар инмэһэ нотогай эрхэ байдалыг хараадаа абалсан, газар элдүүлгын шэнэ аргыг эдэбхитэйгээр, творческоор судалха, аймагай бүхы колхозууд ба туршалгын станцинуудтай үйлдбэрийн туршалгануудыг хэжэ эхилхэ шухала.

Нүхэр Крам болбол шаблаагүй плугаар парые гүнзэгыгөөр халхала туршалга дары сагаа хэжэ эхилжэ дуралдал оруулаа. Энэ зорилгоор доро дурсагдаһан хүдэлмэринүүд хэдхэлэ болоно:

1. Тарянашад хуряагдаһанай һүүлээр солоомын узуурта дисковэ лушлыннуудаар 7—8 сантиметр гүнзэгыгөөр лушени хээ гү, али хабартаа эртүүр газарай гэдхэтэй са-

Наукада ехэхэн оруулалта

(Курбын МТС-эй главно агрономой орлогшо нүхэр Шаботинагай үгэһөө)

Нүхэр Мальцевай дуралдалан газар элдүүлгын шэнэ арга хадаа советскэ агрономическа наукада тон ехэ оруулалта болобо. Тинмэһэ энэ һайн аргыг манай Заиграйн аймагай эрхэ байдалда гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ ёһотойбди.

Энэниие бөөдүүлхын түлөө зоригжолтойгоор ороосохо хэрэгтэй гэжэ һананаб. Жэшээлхэдэ, мүнөө намарнаа элдэб хүрһэтэй газарыг шэнэ аргаар элдүүлхэ туршалга хэжэ эхилхэ ёһотой гэжэ һананаб. Энэ зорилгоор ерэхэ жэлдэ пар болгодохо 420 гектар талмайтай участок талалжа, мүнөө тэрэнэйнгээ солоомын узуурта намарай лушени хэхэмнай. Энэ хадаа олон жэлэй ба нэгэ жэлэй ногоонуудай буртаг үбһыг үгы хээ ябадалда туйлаха байна. Лушение дисковэ лушлыннуудаар 7—8 сантиметр ба тэрэнэйһыг гүнзэгыгөөр хэхэбди.

Газар элдүүлгын шэнэ аргыг үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса хуряахын түлөө хамаг хүсээ элсүүлэе!

Наукин туйлалтануудыг үргэнөөр хэрэглэе

(Ново-Брянска МТС-эй главно агроном, СССР-эй Верховно Советэй депутат нүхэр Метляевай үгэһөө)

Эрдэмтэ-новатор нүхэр Мальцевай зохиһон, газар элдүүлгын шэнэ арга хадаа эгээн прогрессивнэ арга болоно. Тэрэниие манай Заиграйн аймагай эрхэ байдалда яһала һайнаар хэрэглэхэ болохоор юм. Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагша, Социалистическэ Ажалай Герой Серапион Кириллович Киселёв шэнги манай түрүүшүүд —новаторнуудай хүдэлмэри энэниие гэршэлэ. Нүхэр Киселёв агротехническэ бусад аргануудай комплекс дотор гүнзэгыгөөр халхалгыг үннэй хэрэглэнэ, тингэжэ ба бүрһөө 30—35 центнер ургаса абана. Нүхэр Киселёвхо жэшээ абатгаша Сталинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн нүхэр Сивцов газараа 28 сантиметр хүрэтэр гүнзэгыгөөр халхалжа, орооното культурануудай үндэр ба тогтууритай ургаса абажа байна.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Мальцевай методээр газар элдүүлхэ туршалганууд хэдхэлэ эхилжэ. Газар 35-һаа 50 сантиметр хүрэтэр гүнзэгыгэйгөөр халхалагдаа.

Манай зорилго юуб гэхэдэ, агротехническа наукин ба түрүү дүй дүршэлэй бүхы туйлалтануудыг колхозно үйлдбэридэ зоримгойгоор, үсэд нэбтэрүүлжэ нэбтэрүүлжэ, тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ полинуудайнгаа ургасыг нилээд дээшлүүлжэ ёһотойбди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой эрдэмтэ Т. С. Мальцев.

ТАСС-эй фотохроника.

Туршалгануудыг зоримгойгоор хэжэ эхилхэ

(КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Петровой үгэһөө)

Хүдөө ажахыг саашадан эрид хугжөөхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гэй Пленумуудтай түүхтэй шийдхэбэринүүд колхозно тарянашад, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, манай оройно бүхы ажалшадтай творческо үсэхэлыг дээшлүүлбэ. Партийнгаа шухала шийдхэбэринүүдыг үрэтэйгээр дүүргэхын түлөө советскэ хүнүүд хамаг хүсээ элсүүлэн хүдэлнэ. Шэнэ ба боро газар элдүүлхэ тухай парти, правительствын даалгавар үзүүлэн дүүргэжээд, энэ газар дээрэ элбэг баян ургаса уржажа байна.

Гэбшье, манай оройно хүн зоной хэрэглэхэ хүдөө ажахын продуктуудыг оройн жэлүүдтэ энбэг дэлбэг болгохын тула колхозно полинуудайнгаа ургасыг дээшлүүлжэ, энэ зорилгоор газар элдүүлгын ба агротехникын шэнэ, түрүү аргануудыг бэдэрэн олохо, хэрэглэхэ ёһотойбди. Хүрһэ элдүүлхэ тушаа советскэ эрдэмтэ нүхэр Мальцевай зохиһон шэнэ аргыг зүбшэн хэлсэхэ зуураа, тэрэниие манай Заиграйн аймагай ганданги уларилтай эрхэ байдалда хэрэглэхэ замуудыг хараалха ёһотойбди. Нүхэр Мальцевай методые хэрэглэхын ту-

ла ехэнүүд участогууд дээрэ туршалгануудыг зоримгойгоор хэжэ эхилжэ хэрэгтэй. Тинмэһэ энэ шэнэ методые нэбтэрүүлхын тула аймагай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй илангаяа манай агрономууднаа харалтайгаар, тэсэмгэйгээр, нэбтэрүүлжэ хүдэлхыг эрилдэнэ.

Гүйхэнөөр хахалһанда орхохо гүнзэгыгөөр хахалһан ямар түлүү һайн байһанынь Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Киселёв ба манай аймагай бусад новаторнуудай туршалганууд харуулаа.

Бидэниие шэфтэ абанаһан туйлаһан предпритинуудай туршалгануудыг механизациин талмайла ехэхэн туйлаһамжа үзүүшэ ёһотой. Юрын тулаһыг дээшлүүлжэ тааруулаха, шаблаагүй плугуудыг бүтээхэ гэхэ мэтын шухала хүдөө мэрһинүүд бии гэшэ.

Газар элдүүлгын шэнэ системэ тухай колхозник бүхэнэй һайн үдэрхын тула тэдэнэй дунда ойлголтамжын хүдэлмэри үргэнөөр абажа гэхэ шэнэ колхозуудай партиин эхнин организацинууд ба агитационно активүүдэй шухала зорилго болоно.

Шэнэ методые творческоор хэрэглэхэ

(БМАССР-эй Хүдөө ажахын министр орлогшо нүхэр Автушенкын үгэһөө)

Эрдэмтэ новатор нүхэр Мальцевай зохиһон, газар элдүүлгын шэнэ системэ хадаа эгээн түрүү прогрессивнэ системэ болоно. Тэрэ болбол агрономическа наукада үдөөһөрн хубилалта хэнэ, парти, правительствын табинан зорилгонуудыг дүүргэхэ талаар советскэ арадай интересүүдтэ бүхыдөө тааралдана.

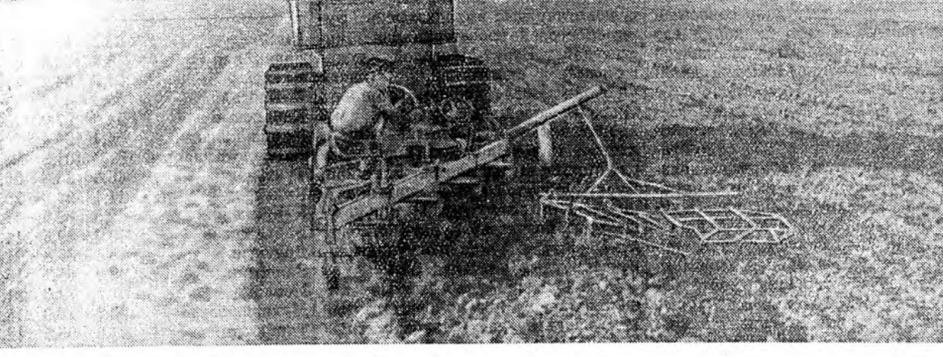
Мүнөө Заиграйн аймагта нүхэр Мальцевай методээр газар элдүүлхэ хэдэ хэдэн туршалгануудыг хэжэ эхилжэ хэрэгтэй.

Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо болоһон аймагай научна конференциин шийдхэбэри

Нүхэр Мальцевай методээр газар элдүүлхэ тухай Заиграйн аймагай колхозуудай эрхэ байдалда нүхэр Мальцевай агротехническэ аргануудыг нэбтэрүүлжэ тухай гүрэнэй Онохойн селекционно станциин научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Крамай элидхэл шагнаа, Т. С. Мальцевай зохиһон газар элдүүлгын шэнэ системэ колхозно үйлдбэрийн практикада нэбтэрүүлжэ хадаа аймагай орооно тарянашад ажахыг саашадан хугжөөлгэдэ, тингэжэ колхозуудай нийтэн малажалыг хугжөөлгэдэ тон ехэ удхашанартай гэжэ бидэнэр, аймагай научна конференцидэ хабаадагшад нэгэн дуугаар шийдэбди.

Заиграйн аймагай эрхэ байдалда газартарянашад ногоо тарилгата системэ нэбтэрүүлгын практика һайн үр дүнгүүдыг үгөөгүй. Олон жэлэй ногоонуудыг таршан полинууд доход оройдо үгэнгүй шахуу, тинхэдэ эдэ участогуудай хүрһэнэй үржэл дээшлэжүй.

Үндэр ба тогтууритай ургаса ур-

Тунхэнэй аймагай Хрущёвой нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Т. С. Мальцевай методээр газар шаблаагүй плугаар гүнзэгыгөөр халхалагдажа байна. Тунхэнэй МТС-эй тракторист Владимир Бобков шэнэ аргаар хахалагдаа эгээн хурхун шудалаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Владимир Бобков тракторна агрегат шаблаагүй плугаар гүнзэгыгөөр газар хахалжа ябана. Хүрһэ соо Владимир Бобков.

Г. Никифоровай фото.

